

Transitie transparant?

De transitieperiode van melkkoeien is een veelbesproken onderwerp waar veel (meer) aandacht voor is. Iedereen heeft er zijn eigen systeem en methoden voor en er is veel over te lezen in de vakpers. Maar hoe maak je nu een optimaal systeem voor je eigen bedrijf? Hoe maak je die transitieperiode transparant? Hoe vind je door het oerwoud aan kennis, adviezen en meningen de juiste aanpak die bij jouw bedrijf en bedrijfssysteem past? Het netwerk Transitie Transparant heeft zich ondertussen in dit oerwoud gestort en wil haar eerste ervaringen graag delen. In dit eerste bericht leest u meer over de aanpak van het netwerk, hun ervaringen, tips en eerste conclusies.

Aanpak van het netwerk

Om meer zicht te krijgen op de optimale transitieperiode van melkkoeien ging het netwerk Transitie Transparant tijdens 3 verschillende bijeenkomsten om tafel met deskundigen uit de veevoerindustrie. De ideeën die ze uit deze bezoeken hebben opgedaan, wilden ze graag eens toetsen aan een onafhankelijk deskundige, in dit geval dierenarts Joost de Veer, werkzaam als zelfstandige.

De verwachting van te voren was dat al deze opgedane kennis en visies misschien wel meer verwarring zouden oproepen dan duidelijkheid scheppen...dat bleek ook zo te zijn...

Waren de melkveehouders na de 3 gesprekken met de voerindustrie overtuigd van het nut van een speciale droogstandsbrok, de bijeenkomst met Joost de Veer zette dat weer op de kop. "Met een gewone goedkopere A-brok kan het ook, als je de basis maar goed voor elkaar hebt. De transitiekoeien zijn je belangrijkste koppel koeien van de hele stal. De basis in je

management zoals rantsoen, huisvesting en comfort moet goed zijn, dat corrigeer je niet met een brok."

Lag bij de voerleveranciers de nadruk zoals verwacht op de voeding, bij De Veer kwam er meer om het hoekje kijken, zoals beweging, drinkwater en koecomfort.

De koe moet zeker rondom het afkalven blijven vreten, daarom is het zo belangrijk om goed en smakelijk voer aan te bieden, stress te voorkomen, zorgen voor goed koecomfort, dan zal de koe blijven eten. Stress is te voorkomen door koeien niet alleen af te zonderen, overbevolking te voorkomen en ervoor te zorgen dat koeien goed bij het voer kunnen.

TIP!

Voor kalfkoeien: zet op de plek waar het kalf geboren is een ton neer met LEKKER en GOED voer. De koe gaat dan makkelijker eten en hoeft geen eind te lopen of door een voerhek. Geef liever LAUW water dan koud.

Enkele voorbeelden van de netwerkdeelnemers over de soms ongrijpbare transitieperiode...

“Ik dacht eens wat te experimenteren met de transitiebrok van onze voerleverancier. Ik had een koe waarvan ik wou dat ze de lactatie goed begon. Ik had haar 3 weken voor het kalven elke dag twee scheppen transitiebrok gegeven. Ze heeft dus meer dan 2 zakken op. De voerleverancier zei dat wanneer je de transitiebrok voert aan droogstaande koeien, je maar een paar liter biest krijgt, dus een rustige start voor de koe. Dit geloofde ik al niet helemaal, ik dacht dat het wel een liter of 8 zou zijn... Maar 21 liter?! De koe gaf 21 liter tijdens de eerste melking na het voeren van transitiebrokken. Dit staat gewoon helemaal haaks op wat de voerleverancier zei. Ik heb nog nooit een koe gehad die zoveel biest gaf de eerste keer!”

“Mijn overschakeling naar een droogstandsbrok is al bijna een jaar geleden. Voor die tijd had ik weinig problemen, na die tijd ook niet. Maar, afgelopen maand echter zo maar vanuit het niets, drie gevallen melkziekte. Ik heb er geen verklaring voor, totaal ongrijpbaar dus.”

“Wij gaven de laatste tijd de koeien keurig mineralen en droogstandsbrok en veel structuur in het rantsoen, maar toch waren er koeien met problemen. Nu heb ik ze in het volle gras gedaan zonder brok en mineralen en hebben we tot nu toe geen problemen meer.”

“Dit voorjaar heb ik de droge koeien en vaarzen een uitloop gegeven. In het begin stond daar de 1e snede (± 2500 kg ds). Het perceel is ± 50 are groot en was niet bemest. Overdag deden de koeien zich te goed aan het gras en 's nachts stonden ze op stal. Toen de wei na 14 dgn kaal was gevreten en de temperatuur en de luchtvochtigheid op liepen, wilden de koeien niet meer in de wei lopen. Ik deed overdag het hek dicht zodat de koeien niet naar binnen konden, maar de koeien, geplaagd door de zon en steekvliegen wilden graag naar binnen. Ze stonden voor het hek te stressen en te loeien. Ik heb het hek geopend en ze vlogen naar binnen waar ze ten alle tijde een gemengd rantsoen van gras en veldbeemd hooi kunnen krijgen. Ik heb ze toen 's nachts naar buiten gedaan, maar met het openen van het hek ging 's avonds $\pm 30\%$ van de koeien naar buiten en de rest bleef binnen liggen of vreten en 's morgens om 6 uur als ik weer in de stal kwam lagen alle droge koeien in de ligbox. Alleen een koe die wilde kalven ging uit zichzelf naar buiten.”

De volgende conclusies m.b.t. de droogstandsperiode zijn na alle bijeenkomsten (tot nu toe!) overeind gebleven:

VOEDING

- Let op dat de droge koeien (kuil)gras krijgen met een laag Kali gehalte. Dit is de basis om melkziekte te voorkomen.
  - Teveel kali (en ook natrium) leidt tot een ongunstige kationen/anionen balans, hierdoor zijn de koeien gevoeliger voor melkziekte.
  - Apart kuilgras in gewikkelde balen is een optie; kali arm, evt chloorrijk bemest gras, > 40% droge stof, structuurrijk.
- Word je bewust hoeveel melkziekte gevallen je eigenlijk hebt, misschien ben je al gewend aan de hoeveelheid Ca/Mg flessen die er jaarlijks doorgaan. Melkziekte is de stofwisselingsziekte die de meeste financiële schade veroorzaakt.
  - Melkziekte veroorzaakt veel trammelant; het zorgt voor een dip in de drogestof opname, verlaagde werking van het afweermecanisme en verminderde spierspanning. Daardoor een verhoogde kans op mastitis en problemen met de nageboorte.
  - Melkziekte verhoogt de toch al aanwezige stress!
- Voer de droge koeien een rantsoen met 12-15% RE en veel structuur.
- Met een krachtvoer box kan je ook "2 groepen" realiseren.
- De koe moet ALTIJD kunnen beschikken over veel en vers drinkwater, het drinkpunt moet minimaal 30 liter per minuut kunnen geven.
- ELKE dag FRIS en VERS voer, dus geen resten van de melkkoeien! Je transitiekoeien zijn de belangrijkste koeien van het hele bedrijf, die moet je goed verzorgen.
- Zet de koeien bij 15 kg melk droog, anders veroorzaakt het teveel stress en eventuele uiergezondheidsproblemen. Je kan eventueel met krachtvoer afbouwen. Bij groepsvoeren eventueel apart zetten, maar mét contact met de koppel.
- De laatste kilo brok stuurt niet veel meer, de basis moet goed zijn, anders wordt de brok een duur lapmiddel!

BEWEGING & HUISVESTING

- Beweging is belangrijk! Zorg dat je dit kan realiseren op één of andere manier.
  - Beweging zorgt voor verbranding van afvalstoffen zoals de nefa's, die hebben een negatieve invloed op de vruchtbaarheid.
  - Beweging zorgt ook voor een betere Calcium stofwisseling.
  - Beweging is eventueel te realiseren door uitloop op een kale weide met een inloop naar de stal.
- De IDEALE situatie voor transitiekoeien is twee weken vóór tot twee weken ná het afkalven in een groot strohok in een zelfde koppeltje. Kijk bijvoorbeeld ook of in de hoek van die stal een afkalfhoek gemaakt kan worden met klaphekken.
  - Is zo'n groot strohok niet te realiseren, dan twee dagen voor het afkalven naar de afkalfstal waarbij de koe wél contact heeft met de koppel.
- Zorg voor goede separatiemogelijkheden van melkstal naar afkalfstal, dat bespaart de boer tijd en de koe stress.
- Droge koeien moeten 8 uur licht en 16 uur donker hebben, dat is tegenovergesteld aan de melkkoeien
  - Licht, betekent in dit geval minimaal 150-200 lux, anders heeft het nog geen zin.

TIP!

Een afkalfstal die steeds wordt bijgestrooid tot potstal is na het uitmesten en instrooien vaak glad.

- Koolzaadstro schuift niet zo makkelijk weg.
- Twee kruiwagens zand voor meer grip kan ook helpen.

Maak de afkalfstal liefst zo groot mogelijk.

De melkveehouders gaan nu aan de slag met het in beeld brengen van de gewenste aanpassingen op het eigen bedrijf. Ook deze ideeën zullen weer getoetst worden aan een onafhankelijk deskundige. De periode na het afkalven wordt dan ook onder de loep genomen. Hoe kun je goed monitoren hoe het gaat met de koeien?

Hieronder alvast wat voorbeelden van de eerste ideeën van enkele deelnemers:

- van 3 aparte afkalfstallen 1 grote maken.
- stoppen met het voeren van restvoer aan de droge koeien.
- 1 grote potstal waar de koeien 4 weken verblijven; 2 weken voor tot 2 weken na het kalven.
- meer beweging realiseren voor de droge koeien in de stal
- de kleine drinkbakjes; die gaan de stal uit! Deze zijn beter geschikt voor potplanten aan het tuinhek.

“Potplant voorziening” aldus de deelnemers...

Wordt vervolgd...